

سوالات تشریحی

۱- اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

الف) رابطه امکانی ب) واجب الوجود بالذات ج) فقر وجودی

الف) محمول قضایا برای موضوعشان ضروری نیست یعنی هم می توانند این محمول را بپذیرند و هم نپذیرند. مانند اینکه بگوییم « دبیر فلسفه ما حیدر جلالی است. »

ب) واجب الوجود بالذات، همان ذاتی است که وجود برایش ضرورت دارد و این ضرورت، از ناحیه خود آن ذات است نه از ناحیه یک امر بیرونی.

ج) طبق نظریه « امکان فقری » یا « فقر وجودی » ملاصدرا، جهان هستی یکپارچه نیاز و تعلق به ذات الهی است و از خود هیچ استقلال ندارد. اگر ذات الهی آنی پرتو عنایت خویش را بازگیرد، کل موجودات نابود می گردند و نور آنها خاموش می شود.

۲- رابطه ضروری، امکانی و امتناعی را با ذکر مثال تعریف کنید.

- ضرورت : محمول قضایا برای موضوعشان ضروری است . مانند عدد ۴ زوج است
- امکانی : محمول قضایا برای موضوعشان ضروری نیست بلکه ممکن است و هم می توانند این محمول را بپذیرند و هم نپذیرند. دبیر فلسفه ما حیدر جلالی است .
- امتناعی : برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است؛ یعنی محال و ممتنع است. مثلث، دایره است.

۳- طبق عقیده ابن سینا ، میان ماهیات و وجود چه نوع رابطه ای برقرار است ؟

وقتی به ذات و ماهیت اشیاء پیرامون خود نگاه می کنیم، می بینیم که میان این ماهیات و وجود یک رابطه امکانی برقرار است . یعنی ذات و ماهیت اشیاء : به گونه ای نیست که حتما باید باشد. به گونه ای هم نیست که بودن آنها محال باشد. این اشیاء ذاتا می توانند باشند یا نباشند. به تعبیر دیگر، این اشیاء ممکن الوجودند.

۴- طبق عقیده ابن سینا، اگر همه چیزهایی که این جهان را تشکیل داده اند، ذاتا و ماهیتا نسبت به وجود حالت « امکان » دارند، چگونه از حالت امکانی خارج شده و موجود شده اند؟ و چرا « موجود بودن » برای این ماهیات « ضرورت » پیدا کرده است ؟

این اشیاء، که ذاتا ممکن الوجودند، تا واجب الوجود نشوند، موجود نمی شوند و چون ماهیتا واجب الوجود نیستند، عاملی دیگر این ماهیات را واجب الوجود کرده و به آنها وجود بخشیده است. پس همه ماهیاتی که موجودند، به واسطه عاملی دیگر واجب الوجود شده اند . به عبارت دیگر « واجب الوجود بالغیر » هستند.

(اشیاء جهان، چه تعداد آنها محدود باشد و چه نامحدود، چون ذاتا ممکن الوجودند، به واجب الوجود بالذاتی نیاز دارند که آنها را نسبت به وجود از حالت امکانی خارج کند و وجود را برای آنها ضروری و واجب نماید. بنابراین، اشیای جهان « واجب الوجود بالغیر » هستند)

۵- پیام اصلی ابن سینا و پیروان او در مورد ماهیات و موجودات جهان را بنویسید.

موجودات جهان برحسب ذات خود ممکن الوجودند اما از این حیث که اکنون موجودند، واجب الوجود بالغیرند؛ یعنی از «واجب الوجود بالذات» نشئت گرفته اند.

۶- فلاسفه بعد از ابن سینا، هم در جهان اسلام و هم در اروپا، در مورد برهان ابن سینا چه عقیده ای داشته و آن را چه نامیده اند؟

بیان ابن سینا در اثبات واجب الوجود را برهانی بسیار قوی برای اثبات وجود خداوند دانسته و آن را «برهان وجوب و امکان» نامیده اند

۷- برای اینکه ملاصدرا بتواند دیدگاه خود درباره ماهیات را با دیدگاه ابن سینا جدا و متمایز کند چه نظریه ای مطرح نمود؟ به جای نگاه کردن به ماهیت و مشاهده حالت امکانی آن نسبت به وجود و عدم، اگر به دو واقعیت نگاه کنیم، می بینیم که این واقعیات، عین وابستگی و نیازند، در میان این موجودات، نمی توان موجودی را یافت که وابستگی به غیر و نیازمندی سراسر وجودش را فرا نگرفته باشد. ملاصدرا «وابستگی» و «فقر وجودی» را «امکان فقری» نامید تا آن را از «امکان ماهوی» ابن سینا جدا کند.

۸- به عقیده ملاصدرا، برای مشاهده فقر و نیاز ذاتی در موجودات باید به چه منبعی متصل شد؟

ملاصدرا می گوید، این فقر و نیاز ذاتی که در موجودات مشاهده می کنیم، باید به منبعی متصل باشد که از غنای ذاتی و بی نیازی برخوردار است. آن غنی بالذات، همان خداوند متعال است که همه موجودات به او وابسته اند.

۹- موجودات جهان برحسب ذات خود و از این حیث که اکنون موجودند، به ترتیب چگونه موجودی هستند؟

موجودات جهان برحسب ذات خود ممکن الوجودند اما از این حیث که اکنون موجودند، واجب الوجود بالغیرند؛ یعنی از «واجب الوجود بالذات» نشئت گرفته اند.

۱۰- نظریه «فقر وجودی» یا امکان فقری ملاصدرا را توضیح دهید

طبق نظریه «امکان فقری» یا «فقر وجودی» ملاصدرا، جهان هستی یکپارچه نیاز و تعلق به ذات الهی است و از خود هیچ استقلالی ندارد. اگر ذات الهی آنی پرتو عنایت خویش را بازگیرد، کل موجودات نابود می گردند و نور آنها خاموش می شود.

۱۱- هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از گزینه ها در سمت چپ مرتبط است؟

الف) رابطه میان ماهیات و وجود

۱- رابطه ضرورت

ب) برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است.

۲- رابطه امکانی

ج) مثلث سه زاویه دارد.

۳- واجب الوجود بالغیر

د) بواسطه عاملی دیگر واجب شده اند.

۴- واجب الوجود بالذات

و) ذاتی که ضرورت وجودش از ناحیه ذات خود است.

۵- رابطه امتناعی

الف: ۲ ب: ۵ ج: ۱ د: ۳ و: ۴

۱۲- هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از گزینه ها در سمت چپ مرتبط است؟

- الف) گسترش دهنده برهان وجوب و امکان در اروپا
ب) ارتقا دهنده برهان وجوب و امکان ابن سینا
ج) در جهان اسلام از برهان وجوب و امکان استفاده کرده است.
۱- ملاصدرا
۲- شیخ بهایی
۳- توماس آکوئیناس،

الف: ۳ ب: ۱ ج: ۲

سوالات پاسخ کوتاه

- ۱- در کدام رابطه است که نسبت «وجود» به عنوان یک محمول، با موضوعشان ضروری است؟ رابطه ضرورت
- ۲- وقتی به ذات و ماهیت اشیاء پیرامون خود نگاه می کنیم، میان این ماهیات و وجود چه رابطه ای می یابیم؟ رابطه امکانی
- ۳- به همه ماهیاتی که وجودشان، به واسطه عاملی دیگر واجب شده است چه می گویند؟ واجب الوجود بالغير
- ۴- ذاتی که وجود برایش ضرورت دارد و این ضرورت، از ناحیه خود آن ذات است نه از ناحیه یک امر بیرونی
- ۵- چه نامیده می شود؟ واجب الوجود بالذات
- ۶- آیا بی نهایت شدن تعداد اشیاء جهان، نیازشان را به واجب الوجود بالذات برطرف می سازد؟ خیر بلکه آنها را همچنان نیازمند نگه می دارد.
- ۷- از منظر ابن سینا، واجب بر چند قسم است؟ نام ببرید. دو قسم، واجب الوجود بالذات و واجب الوجود بالغير
- ۸- در نظر کدام فیلسوف واجب الوجود بر دو گونه واجب الوجود بالذات و واجب الوجود بالغير است؟ ابن سینا
- ۹- توماس آکوئیناس به پیروی از چه کسی بحث مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا مطرح کرد؟ ابن سینا
- ۱۰- توماس آکوئیناس به پیروی از ابن سینا کدام بحث فلسفی را در اروپا مطرح کرد؟ مغایرت وجود و ماهیت
- ۱۱- در جهان اسلام، کدام فلاسفه از برهان وجوب و امکان استفاده کرده اند؟ نام دو تن از آنها را بنویسید.
بهمینار، خواجه نصیرالدین طوسی، میرداماد و شیخ بهایی
- ۱۲- چرا ملاصدرا «وابستگی» و «فقر وجودی» را «امکان فقری» نامید؟ تا آن را از «امکان ماهوی» ابن سینا جدا کند.
- ۱۳- مقصود ملاصدرا از «غنی بالذات» کیست؟ غنی بالذات، خداوند متعال است که همه موجودات به او وابسته اند.
- ۱۴- از منظر ملاصدرا، وجود بر چند قسم است؟ نام ببرید. دو قسم، وجود بی نیاز و غیروابسته و وجود نیازمند و وابسته
- ۱۵- در نظر کدام فیلسوف وجود بر دو قسم، وجود غیروابسته و وجود وابسته است؟ ملاصدرا
- ۱۶- نام دیگر نظریه امکان فقری ملاصدرا چیست؟ فقر وجودی

جاهای خالی را با استفاده از کلمات مناسب کامل کنید.

- ۱- در رابطه برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است . امتناعی
- ۲- به عقیده ابن سینا وقتی به ... و ... اشیاء پیرامون خود نگاه می کنیم، میان این ماهیات و وجود یک رابطه امکانی می یابیم .
ذات - ماهیت
- ۳- رابطه میان « وجود » و « گیاه » یک رابطه است. ضرورت
- ۴- چیزی که ... نسبت به وجود، حالت امکانی داشته و باشد، نمی تواند خود به خود از حالت امکان خارج شود و وجود برایش ضروری گردد . ذاتا - ممکن الوجود
- ۵- اشیایی که ذاتا ممکن الوجودند، تا ... الوجود نشوند، نمی شوند . واجب - موجود
- ۶- همه ماهیاتی که موجودند به واسطه عاملی دیگر... الوجود شده اند و به همین دلیل به واجب الوجود ... معروفند. واجب-بالغیر
- ۷- اشیاء جهان، چون ذاتا ... الوجودند، به واجب الوجود ... نیاز دارند که آنها را نسبت به وجود از حالت امکانی خارج کند و وجود را برای آنها ضروری و واجب نماید. ممکن - بالذاتی
- ۸- همه اشیای جهان « واجب الوجود » هستند. بالغیر
- ۹- وجود برای واجب الوجود بالذات ضرورت دارد و این ضرورت، از ناحیه ... آن ذات است نه از ناحیه یک امر ... خود-بیرونی
- ۱۰- بودن تعداد اشیاء جهان، نیازشان را به واجب الوجود بالذات برطرف نمی سازد، بلکه آنها را همچنان نگه می دارد.
بی نهایت - نیازمند
- ۱۱- پیام اصلی ابن سینا و پیروان این است که موجودات جهان برحسب خود ممکن الوجودند اما از این حیث که اکنون ، واجب الوجود ند؛ یعنی از « واجب الوجود ... » نشئت گرفته اند. ذات - موجودند - بالغیر - بالذات
- ۱۲- ، در بحث مغایرت وجود و ماهیت از ابن سینا تبعیت کرده است. توماس آکوئیناس
- ۱۳- برهان وجوب و امکان را در اروپا گسترش داد و مورد قبول بسیاری قرار گرفت. توماس آکوئیناس
- ۱۴- در جهان اسلام فلاسفه ای مانند و از برهان وجوب و امکان استفاده کردند. بهمنیار، میرداماد (یا شیخ بهایی و طوسی)
- ۱۵- به عقیده ملاصدرا، به جای نگاه کردن به و مشاهده حالت امکانی آن نسبت به وجود و عدم، باید به دو نگاه کنیم، تا بینیم که این واقعیات، عین و نیازند. ماهیت - واقعیت - وابستگی
- ۱۶- به نظر ملاصدرا، در میان موجودات جهان، نمی توان موجودی را یافت که وابستگی به ... و سراسر وجودش را فرا نگرفته باشد. غیر - نیازمندی
- ۱۷- ملاصدرا « وابستگی » و « فقر وجودی » را « امکان » نامید تا آن را از « امکان » ابن سینا جدا کند. فقری - ماهوی
- ۱۸- به نظر ملاصدرا، فقر و نیاز ذاتی که در موجودات است، باید به منبعی متصل باشد که از ذاتی و برخوردار است.
غنا - بی نیازی
- ۱۹- به نظر ملاصدرا، ... بالذات، همان خداوند متعال است که همه موجودات به او اند. غنی - وابسته
- ۲۰- از نظر ابن سینا ، وجود دو گونه است ، وجود بی نیاز و و وجودهای نیازمند و غیروابسته - وابسته

تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام غلط می باشد.

- ۱- در قضیه « تعداد موجودات روی زمین بی نهایت است » برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن است . درست
- ۲- در قضیه « امروز هوای خوزستان پر از گرد و خاک است » رابطه موضوع و محمول امتناعی است . نادرست
- ۳- در قضیه « غذای امروز شور بود » رابطه موضوع و محمول امتناعی می باشد . (هماهنگ کشوری ۲۴ دی ماه ۸۷) نادرست
- ۴- نسبت « وجود » و « هستی » به عنوان یک محمول، با موضوع آن در قضیه « موبایل وجود دارد » ضروری است . نادرست
- ۵- به عقیده فارابی وقتی به ذات و ماهیت اشیاء پیرامون خود نگاه می کنیم، میان این ماهیات و وجود یک رابطه امکانی می یابیم . درست
- ۶- در رابطه امکانی ، ذات و ماهیت اشیاء، به گونه ای نیست که حتما باید باشد. درست
- ۷- رابطه میان « وجود » و « گیاه » یک رابطه ضرورت است. نادرست
- ۸- چیزی که ذاتا نسبت به وجود حالت امکانی داشته و ممکن الوجود باشد، می تواند خود به خود از حالت امکان خارج شود و وجود برایش ضروری گردد و موجود شود. نادرست
- ۹- اشیایی که ذاتا ممکن الوجودند، تا واجب الوجود نشوند، موجود نمی شوند . درست
- ۱۰- اشیایی که ماهیتا، واجب الوجود نیستند، عاملی دیگر این ماهیات را واجب الوجود کرده و به آنها وجود بخشیده است. درست
- ۱۱- همه ماهیاتی که موجودند، به واسطه عاملی دیگر واجب الوجود شده اند و به همین دلیل به واجب الوجود بالذات معروفند.
نادرست
- ۱۲- اشیاء جهان، چون ذاتا ممکن الوجودند، به واجب الوجود بالذاتی نیاز دارند که آنها را نسبت به وجود از حالت امکانی خارج کند و وجود را برای آنها ضروری و واجب نماید. درست
- ۱۳- همه اشیای جهان « واجب الوجود بالذات » هستند. نادرست
- ۱۴- واجب الوجود بالذات، ذاتی است که وجود برایش ضرورت دارد و این ضرورت، از ناحیه خود آن ذات است نه از ناحیه یک امر بیرونی. درست
- ۱۵- محدود بودن تعداد اشیاء جهان، نیازشان را به واجب الوجود بالذات برطرف نمی سازد، بلکه آنها را همچنان نیازمند ننگه می دارد. نادرست
- ۱۶- پیام اصلی ملاصدرا و صدرائیان این است که موجودات جهان برحسب ذات خود ممکن الوجودند اما از این حیث که اکنون موجودند، واجب الوجود بالذات؛ یعنی از « واجب الوجود بالذات » نشئت گرفته اند. نادرست
- ۱۷- برهان وجوب و امکان ابن سینا ، اولین برهان فلسفی در پی اثبات وجود خداوند است. نادرست
- ۱۸- فلاسفه بعد از ابن سینا، هم در جهان اسلام و هم در اروپا، بیان وی در اثبات واجب الوجود را برهانی بسیار قوی برای اثبات وجود خداوند دانسته و آن را « برهان صدیقین » نامیده اند . نادرست
- ۱۹- توماس آکوئیناس، در بحث مغایرت وجود و ماهیت از ابن رشد تبعیت کرده است. نادرست
- ۲۰- توماس آکوئیناس برهان وجوب و امکان را در اروپا گسترش داد و مورد قبول بسیاری قرار گرفت. درست
- ۲۱- در جهان اسلام فلاسفه ای مانند بهمنیار، خواجه نصیرالدین طوسی، میرداماد و شیخ بهایی از برهان وجوب و امکان استفاده کردند
درست

- ۲۲- ملاصدرا و صدرائیان برهان وجوب و امکان توماس آکوئیناس، را ارتقا بخشیدند و علاوه بر همین بیان، از بیان قوی تری که با دستگاه فلسفی ملاصدرا سازگاری داشت، بهره بردند. نادرست
- ۲۳- به عقیده ملاصدرا، به جای نگاه کردن به ماهیت و مشاهده حالت امکانی آن نسبت به وجود و عدم، باید به دو واقعیت نگاه کنیم، تا بینیم که این واقعیات، عین وابستگی و نیازند. درست
- ۲۴- به نظر ملاصدرا، در میان موجودات جهان، می توان موجودی را یافت که وابستگی به غیر و نیازمندی سراسر وجودش را فرا نگرفته باشد. نادرست
- ۲۵- ملاصدرا «وابستگی» و «فقر وجودی» را «امکان فقری» نامید تا آن را از «امکان ماهوی» ابن سینا جدا کند. درست
- ۲۶- به نظر ملاصدرا، فقر و نیاز ذاتی که در موجودات است، باید به منبعی متصل باشد که از غنای ذاتی و بی نیازی برخوردار است درست
- ۲۷- به نظر ملاصدرا، غنی بالذات، همان خداوند متعال است که همه موجودات به او وابسته اند. درست
- ۲۸- از نظر ابن سینا، وجود دو گونه است، وجود بی نیاز و غیروابسته و وجودهای نیازمند و وابسته. نادرست
- ۲۹- طبق نظریه «امکان ماهوی» ملاصدرا، جهان هستی یکپارچه نیاز و تعلق به ذات الهی است و از خود هیچ استقلالی ندارد. نادرست
- ۳۰- طبق نظریه امکان فقری ملاصدرا، اگر ذات الهی آنی پرتو عنایت خویش را بازگیرد، کل موجودات نابود می گردند و نور آنها خاموش می شود. درست

سوالات تستی

۱- کدام عبارت، رابطه « امکانی » را دقیق تر توضیح داده است ؟

(۱) ذات و ماهیت اشیاء به گونه ای است که حتما باید باشند.

(۲) ذات و ماهیت اشیاء ذاتا فقط می توانند باشند.

(۳) ذات و ماهیت اشیاء به گونه ای نیست که بودن آنها محال باشد.

(۴) برقراری ارتباط میان ماهیت و ذات اشیاء و محمول ممتنع است .

۲- با توجه به بحث رابطه قضایا کدام عبارت نادرست است ؟

(۱) در رابطه امتناعی، برقراری ارتباط میان موضوع و محمول محال است .

(۲) در قضیه « ارتفاع و میانه یکی است » رابطه امکانی برقرار است .

(۳) رابطه هستی با زمین، انسان و خدا رابطه ای ضروری است .

(۴) میان وجود و ماهیت اشیاء پیرامون مان رابطه امکانی برقرار است .

۳- کدام مورد ممتنع الوجود است ؟ کنکور سراسری ۹۸

(۱) اسب آتش خوار (۲) انسان هفت سر بالدار (۳) دایره منظم الاضلاع (۴) فیلی به اندازه مورچه

۴- نسبت « وجود » و « هستی » به عنوان یک محمول، با موضوع هایی مانند خدا، اجتماع نقیضین وانرژی به ترتیب چگونه نسبتی است؟

(۱) امکانی - ضروری - امتناعی (۲) ضروری - امتناعی - امکانی (۳) ضروری - امکانی - ضروری (۴) ضروری - امتناعی - ضروری

۵- در کدام یک از قضایای زیر به ترتیب، رابطه موضوع با محمول امری ضروری و کدامیک امری امتناعی است ؟

(۱) مجموع دو ضلع مثلث، بزرگ تر از ضلع سوم است . - ارتفاع و میانه یکی است .

(۲) ارتفاع و میانه یکی است . - مجموع زوایای مثلث سه قائمه است .

(۳) مجموع زوایای مثلث سه قائمه است . - مجموع دو ضلع مثلث، بزرگ تر از ضلع سوم است .

(۴) مجموع دو ضلع مثلث، بزرگ تر از ضلع سوم است . - مجموع زوایای مثلث سه قائمه است .

۶- کدام یک از مفاهیم زیر با فرض وجود علت، واجب الوجود بالغیر می گردد ؟

(۱) ممکن الوجود بالغیر (۲) ممتنع الوجود بالذات (۳) ممتنع الوجود بالغیر (۴) ممکن الوجود بالذات

۷- هر ممکن چگونه موجودی است ؟

(۱) واجب بالذات (۲) واجب بالغیر (۳) امکان بالذات (۴) امتناع بالغیر

۸- با توجه به عقیده ابن سینا، این عبارت را تکمیل کنید : « همه ماهیانی که موجودند »

(۱) به واجب الوجود بالغیری نیاز دارند که آنها را نسبت به وجود از حالت امکانی خارج کند و وجود را برای آنها ضروری کند.

(۲) به واسطه عاملی دیگر، واجب الوجود شده اند و لذا می توان گفت که همه اشیا جهان واجب الوجود بالغیر هستند.

(۳) از ناحیه خود شان واجب الوجود بالذات شدند نه از ناحیه یک امر بیرونی .

(۴) ذاتا ممکن الوجودند و تا واجب الوجود بالذات نشوند، موجود نمی شوند .

۹- پیام اصلی ابن سینا و پیروان او این است که موجودات جهان بر حسب ... خود، ممکن الوجودند و از این حیث که اکنون دارند یعنی از ... نشأت می گیرند.

- (۱) ذات - وجود - واجب الوجود بالغیر - واجب الوجود بالذات (۲) وجود - ذات - واجب الوجود بالغیر - واجب الوجود بالذات
(۳) وجود - ذات - واجب الوجود بالذات - واجب الوجود بالغیر (۴) ذات - وجود - واجب الوجود بالذات - واجب الوجود بالغیر

۱۰- فلاسفه بعد از ابن سینا، در جهان اسلام و در اروپا، برهان ابن سینا در اثبات واجب الوجود را برهانی بسیار قوی برای دانسته و آن را برهان نامیده اند.

- (۱) صدیقین - نفی تسلسل علل - وجوب و امکان (۲) وجوب و امکان - اثبات وجود خداوند - صدیقین
(۳) وجوب و امکان - نفی تسلسل علل - صدیقین (۴) صدیقین - اثبات وجود خداوند - وجوب و امکان

۱۱- کدام فیلسوف، ارتقا دهنده برهان وجوب و امکان ابن سینا بود و توماس آکوئیناس، در کدام بحث فلسفی از ابن سینا، تبعیت کرده است؟

- (۱) ملاصدرا - امکان فقری (۲) ملاصدرا - مغایرت وجود و ماهیت

- (۳) شیخ بهایی - مغایرت وجود و ماهیت (۴) خواجه نصیر الدین طوسی - امکان ماهوی

۱۲- میان دو متفکر ذکر شده کدام یک متأثر از دیگری بوده است و کدام شخص برهان وجوب و امکان ابن سینا را ارتقا بخشید؟

- (۱) توماس آکوئیناس از خواجه نصیر - ملاصدرا (۲) ابن سینا از توماس آکوئیناس - میرداماد

- (۳) توماس آکوئیناس از ابن سینا - ملاصدرا (۴) ابن سینا از توماس آکوئیناس - میرداماد

۱۳- با توجه به دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا به ترتیب کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) امکان ماهوی موجود ← واجب بالغیر بودن موجود - امکان فقری موجود واجب بالغیر بودن موجود

- (۲) امکان فقری موجود ← واجب بالغیر بودن موجود - امکان ماهوی موجود عین نیاز و وابستگی به واجب

- (۳) امکان فقری موجود ← عین نیاز و وابستگی به واجب - امکان فقری موجود واجب بالغیر بودن موجود

- (۴) امکان ماهوی موجود ← واجب بالغیر بودن موجود - امکان فقری موجود عین نیاز و وابستگی به واجب

۱۴- بر اساس اندیشه های فلسفی ابن سینا و ملاصدرا به ترتیب، نخستین تقسیم درباره وجود، تقسیم آنها به ...

- (۱) واجب و ممکن - وابسته و غیر وابسته (۱) واحد و کثیر - بی نیاز و نیازمند

- (۳) بالقوه و بالفعل - بی نیاز و نیازمند (۴) بالقوه و بالفعل - وابسته و غیر وابسته

۱۵- دستگاه فلسفی ملاصدرا که بر اصل و مبتنی است، وابستگی و فقر وجودی موجودات را متصل به منبعی می داند که از برخوردار است.

- (۱) اصالت ماهیت - وحدت تشکیکی وجود - غنای ذاتی (۲) اصالت وجود - وحدت تشکیکی وجود - غنای ذاتی

- (۳) اصالت وجود - وحدت تشکیکی ماهیت - امکان فقری (۴) اصالت ماهیت - وحدت تشکیکی ماهیت - امکان فقری

۱۶- ملاصدرا، وابستگی و نیاز ذاتی را امکان نامید تا آن را از امکان که مطرح کرده بود، جدا و متمایز کند.

- (۱) فقری - ماهوی - ابن سینا (۲) ماهوی - فقری - ابن سینا (۳) فقری - ذاتی - میرداماد (۴) ماهوی - ذاتی - میرداماد